

ЙОАННА ПАПАЗОВА
ГОРСКО КАЛЕНДАРЧЕ

chitanka.info

ЯНУАРИ

Януари е първият месец на годината и вторият зимен. Вали сняг, духат ледени ветрове и виелици лудеят по полетата и пътищата. Но малките житени стръкчета не се страхуват от студа. Те спят под дебелата снежна покривка, която ги топли. Дърветата също са покрити със сняг. Под неговата белота техните голи клони не изглеждат толкова тъжни. Отидете ли в гората, ще ви посрещнат големите борове и ели. През зимата само те единствени са зелени, а скрежът по тях блести като новогодишна украса. Чудно е през януари в гората!

Някои нейни обитатели спят летаргичен сън. Таралежът се е заровил в опадалата шума, после снегът го е дозавил. Катеричката си е напълнила хралупата с орехи и лешници през есента и сега е безгрижна. Тя само скача от клон на клон и се радва на зимата. Умори ли се, подремва и пак отново на игра. Там някъде се чува вълчи вой, лай на лисица. Сърните, елените и зайците са нащрек. Единствено бързият бяг ги спасява от гибел. Гладни врабчета цвърчат пред прозореца. Кълват си от време на време трошици, а после се гушат до комина на топло.

В двора пред дома някой вече е направил снежен човек. Носът му е от морков, а на главата си вместо шапка има тенджера. Стои Снежко важен, с метла в ръка. Сега той е най-главният тук. Всички деца му се радват. Отгоре по пързалката летят шейни с весели малчугани, спускат се смели скиори. Това са любителите на белия спорт. На село сега подготвят машините и семената за ранна пролетна сеитба. Когато измине и последният тридесет и първи ден на януари, той ще си отиде, за да дойде следващият месец февруари.

ФЕВРУАРИ

Вторият месец от годината е февруари. Наричат го най-малкият брат от всичките дванадесет месеца, защото има само двадесет и осем или двадесет и девет дни, ако годината е високосна. Февруари е познат и като Малък Сечко. И той наистина е Сечко. Нали знаете как сече неговият студ? Ледената виелица щипе бузките и ръцете на тези, които не искат да носят ръкавици. Но не се бойте толкова от него. Щом се обличате добре, февруари не е страшен. Неговият студ носи и здраве, защото пречиства въздуха и премахва болестите.

Февруари е и голям художник. Той рисува прекрасни цветя по прозорците.

И все пак, колкото и да е студено, през февруари има и хубави дни. В градините вече цъфтят първите кокичета — предвестници на пролетта. В края на месеца излюпват пиленцата си кръсточовките. Тези малки птички живеят в боровите гори и се хранят със семената на шишарките.

Много от животните спят летаргичен сън, а други търсят оскъдна храна. Зайците понякога обелват кората на фиданките. Затова се оставят нарочно неприбрани ниви с картофи и царевица, за да могат горските обитатели по-лесно да си намират храна и да не вредят на селското и горското стопанство.

Тружениците вече започват работа на полето — зарязват лозята и си пожелават да се роди много грозде. Нищо, че февруари е зимен месец — сега е време да се засяват най-ранните пролетни култури.

МАРТ

Март е третият месец на годината и първият пролетен. Когато дойде в гората, снежната виелица поутихва. Снеговете и ледовете започват да се топят. Забълбукват ручей. Чувствува се полъхът на пролетта. Изпод угнилата шума показват главици кокичетата и минзухарите. Лъчите на мартенското слънце нежно ги галят. Сега цъфти и дрянът. Там, край блатата, важно крачи щъркелът. Той току-що е пристигнал от топлия юг и се радва на родните поля. Гнездото му е на комина на къщата. В него той се връща всяка година и никога няма да го сгреши с друго гнездо. Навред се носи радостната песен на косовете, завърнали се благополучно по родните места. Привечер се чува тяхното подсвирване. Сякаш месец март ги е повикал и им е казал „Хайде, свърши зимата, идвайте си в родината!“ И те са го послушали. Някои от животните, които са прекарвали зимата в летаргичен сън, сега се събуждат.

А на първи март най-ранобудните, най-нетърпеливите деца, които искат първи да посрещнат пролетта, се окичват с мартенички. Те си пожелават да бъдат бели и червени като цветята на веселата пролет.

Селските стопани вече усилено работят на полето — сега се сеят ранните пролетни култури.

Отиде ли си и последният — тридесет и първи ден на месеца, след него иде април.

АПРИЛ

Април е месец на разцъфналата пролет, на новия живот в цялата природа. Снеговете бързо се стопяват и от високите върхове на планините хукват надолу към долините буйни реки и потоци. През април небето е синьо. Духа топъл вятър. Хората го наричат развигор. Неговият дъх разпуква пъпките на дърветата, затова и някои народи са нарекли месеца „цветен“. Първи окичват клонките си с бели и розови цветчета трънкосливката, глогът, черешата, прасковата. Сякаш зелена пелерина, изпъстрена с цветя, е покрила поля, гори, планини. В храстите се крие срамежливата теменужка. Тя е свела модър поглед, сякаш иска да запази само за себе си своя чуден аромат. А кукурякът, игликата, великденчето, синчецът, щедро раздават цветовете си и всеки лесно може да ги откъсне.

Завръщат се от топлия юг птиците и първата им работа е да свият гнезда. Лястовичките долитат на ята. А чували ли сте песента на скворците? Те също идват през април. Гугутките гукат, врабчетата вдигат врява, когато трябва и не трябва. Тяхното цвъртене сега е по-особено — с пролетно настроение.

Мечката също усеща, че е дошел април. Дъхне ли ѝ на топла земя, тя разтърсва снага и тръгва към потока да се напие с вода и да се изкъпе. През април се събуждат от зимния си сън таралежът и костенурката.

Сега селските стопани засяват фасула и много други култури, които не са застрашени от пролетни слани. Почвата се е затоплила. По поляните ще срещнете априлския бръмбар и други насекоми, които благополучно са презимували и сега напускат убежищата си, стоплени от пролетта.

След последния тридесети ден на април иде май.

МАЙ

Май е месец на слънцето, песните и пролетните цветя. Цялата природа е зелена и празнична. Цветята са толкова много — в планините, полетата, градините! Сред избуялата зеленца ухаят зюмбюлт, лалетата, нарцисите, люлякът. През май разпукват пъпки розите — едни от най-красивите и благоуханни цветя. Гората се разлиства. Няма неразцъфнали дървета. Като огромни букети в градините — бели, червени и розови са ябълките, вишните, крушите. В края на месеца се радваме и на първите плодове — черешите и на някои зеленчуци.

Сега класят житата. Те се люшкат като зелено море под ласката на топлия вятър. Малките житени зрънца се наливат със сладък сок.

Май е месецът на песните. Сега птиците пеят най-много, защото излюпват малките си. Щиглеци огласяят храстите и дърветата. Запяват и чучулигите. Чува се гукането на гълъбите, а през тихите нощи и на разсъмване изпява най-омайните си песни славеят. Кукувицата прелита от дърво на дърво и кука, сякаш играе на криеница. Тя снася яйцата си в чужди гнезда и се страхува да не я забележат.

Сега животните раждат малките си — сърнички, диви козички, зайчета, вълчета, лисичета.

Навред са плъзнали насекоми, червейчета. По поляните лети майският бръмбар. Пчелите работят усилено, привлечени от ароматните цветя и цъфналата акация, те събират нектар.

По полетата са излезли трудолюбивите стопани. За тях май е месец на усилен труд.

След последния тридесет и първи ден на май иде месец юни.

ЮНИ

Месец юни е първият летен месец. Вятърът е топъл, природата — зелена, млада, щедра. Това е месецът на съзряването.

В планините, по влажните места никнат гъби, а по поляните цъфтят безброй билки: червен и жълт кантарион, синя тинтява, бял равнец, лайка, детелина. Сенокосът е в разгара си.

Дърветата в градините са прецъфтели и вързали плодове. Някои от тях вече са узрели — джанки, праскови. Узрели са и ягодите. Те примамливо подават алените си плодове изпод зелените листа.

Сега е сезонът на зеленчуците — домати, картофи, тиквички. Житата започват да зреят. Нивите вече се жълтеят, сред тях тук-там синее метличината и червенеет полският мак.

Из нивите и храстите може да срещнете яребици и пъдпъдъци. Тук, направо върху пръстта, те са направили своите гнезда и са излюпили малките си. Пъдпъдъкът е един от неуморните полски певци. През юни лястовичките учат малките си да летят, щъркелчетата дълго се колебаят преди да направят първия си скок във въздуха. Често ще срещате паднали от гнездата врабчета, синигерчета, лястовичета. Никога не ги взимайте! От близкия храст майката наблюдава рожбата си и е готова да я скрие в гъсталака.

Ако някой надзърне случайно в леговището на вълчицата, дивата котка, лисицата, майките намират начин да пренесат малките си на друго скришно място.

Юни е сезон на морските и речните бани, на спорта и туризма.

Месецът има тридесет дни и след него е юли.

ЮЛИ

Юли е най-горещият месец на годината, но в гората е прохладно и приятно. Сега тук зреят дивите ягоди — сочни и ароматни. Слънцето изгрява много рано. С него стават и трудолюбивите селскостопански труженици, защото е сенокос. Ширнали са се тучните ливади с детелина. От нея приготвят най-дъхавото сено. Зеленее и морето от люцерна. Стръкчетата и не могат да отдъхнат от непрестанния повеи на вятъра. Отдолу под тях вече набъбват пъпките, които ще дадат нови стръкчета.

През юли наедряват кочаните на царевицата и питите на слънчогледите. Слънчевите лъчи гаят зърната на гроздето. Докоснат ли ги — те узряват, защото юли е месец на узряването.

Жълтее гривата на пшеницата. Натезалите класове, изпечени от юлската жар, чакат да бъдат прибрани от грижливите стопани. Комбайни и жътварки огласят полетата с моторната си песен.

Но, каква е тази птича канонада, която се носи във въздуха? Откъде ли са дошли толкова много лястовички, чучулиги, синигери? Това са малките, излетели вече от гнездата, които заедно с родителите си търсят храна. В горещите дни лястовичките се извисяват във въздуха да ловят насекоми, но започне ли да се разваля времето, се снижават към земята. Следват полета на насекомите, които бързат да се скрият от приближаващата се буря.

Мравките усилено работят. Техните жилища, наречени мравуняци, са с много подземни ходове. Тук те живеят в големи задружни семейства и неуморно събират храна.

През юли всички деца са в лятна ваканция. Плажът, слънцето и водата носят на децата много радост и здраве.

Месецът има тридесет и един ден и след него иде август.

АВГУСТ

Август е последният летен месец. Цялата природа е натежала от плод. Това е периодът на зрелостта.

Идете в гората и ще видите колко е гостоприемна. Между дърветата тъмнее буйна папрат, а по сенчестите и влажните места растат гъби манатарки, челебийки, сърнели, печурки, булки. Тези гъби са приятели на хората и животните, но има и такива, които мамят с красотата си, а са отровни.

Билките пазят свидните си рожби-семената, които догодина ще дадат живот на нови растения. В храстите червенее дъхави малини. Само протегнете ръка и ще си наберете. Август ни дарява с много плодове. В овощните градини дърветата са привели клони. Грее червенобузи ябълки, жълтеят едри круши. А лозята са притихнали, сякаш заслушани в приказките на тежките гроздове. Много от тях вече са узрели и само чакат да ги откъснат. Узрели са и дините и пъпешите в бостаните. На полето кипи усилен труд. Селските стопани прибират богатата реколта.

По телефонните жици са накацали безброй лястовички. Ятата вече се събират за полет към топлите страни. Наближава да се сбогуваме и с щъркелите — първите пътници от нашите прелетни птици. И така е всяка година през август.

Който летува на море през този месец, ще каже, че сега водата е най-топла, пясъкът най-горещ и има много риба. В крайбрежните води плават рибарски лодки, а на брега от сутрин до вечер съхнат рибарските мрежи.

Месеът има тридесет и един ден. След него иде септември.

СЕПТЕМВРИ

Септември е първият есенен месец. Той е по-хладен, чувства се полъхът на есента. На дърветата септември сякаш казва: „Време е да събличате зелената си премяна и да се подготвяте за зимата. Скоро ще дойдат моите братя, те ще ви завият с бели одеала и ще ви приспят.“ Но дърветата още усещат топлината на слънцето и не искат веднага да свалят зелените си одежди. Тогава септември започва постепенно да обагря листата им в червено, оранжево и жълто. И след това пуска есенния вятър да свири в клоните им. Духа вятърът, отбрулва по някой златен лист и дърветата разбират, че наистина е време да се готвят за зимата.

Къде ли не се е разпиляла щедростта на септември! В овощните градини са нависнали сочни круши и ябълки, съвсем са узрели и лозята. Сега е сезонът на гроздобера.

Малко тъжен е птичийт вик на отлитащите на юг ята. Без песните на птиците гората ще опустее. При нас ще останат врабците, гугутките, синигерите и някои други птици, които могат да презимуват.

А как са се разшетали катеричките! Сега е тяхната жътва. Лешниците са узрели и те се запасяват със зимнина, която трупат в хралупите. Така е устроен животинският свят — всички животни, които ще зимуват, трябва да се подготвят за студовете.

Има много радостни дни през септември. Ето и някои от тях: първият учебен ден, празникът на свободата — 9 септември.

Месецът има тридесет дни. След него иде октомври.

ОКТОМВРИ

Месец октомври предупреждава, че скоро ще дойде истинската есен с нейните дъждове и студове. Времето е хладно, но все още има и хубави слънчеви дни.

Листата на дърветата, които започнаха да пожълтяват още през септември, сега са станали съвсем златножълти или огненочервени. А един ден вятърът ще духне толкова силно, че всичките ще ги отвее. Клоните на дърветата ще се оголят и ще бъдат готови да посрещнат големите студове през зимата.

По полето цъфти синият минзухар кърпикожух. Неговите цветове ни подсещат — кърпете кожусите, стягайте зимнината.

Ябълките и крушите са обрани. Само дюлите още жълтеят по дърветата и пръскат аромат, но започва и тяхната беритба. А на полето сега се сее пшеницата и някои други есенни култури.

Октомври носи малко тъга. Тъжно е да гледаме ятата на отлитащите жерави, да слушаме последната им песен. Но птиците отиват на юг, защото през зимата за тях няма храна, а и студовете ги плашат. Онези, които остават тук, все още намират зрънца по полето.

Животните в гората отрано усещат приближаващите студени дни. През октомври те се запасяват със зимнина — жълъди, орехи, диви круши. Онези, които няма къде да прекарат зимния си сън, търсят някъде подслон или подходящо място. Таралежът ще се зарови в шумата и няма да почувствува никакъв студ.

Месец октомври подготвя цялата природа за зимата.

Той има тридесет и един ден. След него иде ноември.

НОЕМВРИ

Месец ноември е предпоследният месец на годината и последният от есента. Времето е хладно, има мъгли, дъждове и слани. Някой ден може да ни изненада първият сняг. Вятърът е отбрулил пожълтелите листа от дърветата, плодовете са обрани, зимнината е приготвена.

Сега цъфтят хризантемите — най-красивите есенни цветя. Те греят като малки слънца — жълти, бели. Люшкат едри цветове гергините. През ноември цъфтят и димитровчетата, и трицветните теменужки.

Пшеницата и ечемикът вече са поникнали.

Животните в гората са подготвили хралупите и зимовищата си. Щом духнат студените северни ветрове и времето стане лошо, много от животните, които прекарват зимата в летаргичен сън, заспиват. Заспиват и насекомите. Бръмбарите, пеперудите, скакалците, които цяло лято са летели на воля, вече са се скрили в потайни места и ако не сте наблюдателни, никога няма да ги забележите. Едни от тях са се заровили в земята, други се крият под кората на дърветата.

Помнете, че през ноември е студено. Затова се обличайте по-топло, за да сте здрави.

Месецът има тридесет дни. След него иде декември.

ДЕКЕМВРИ

Декември е последният месец на годината и първият зимен. Навред фучи ледена виелица, вали сняг и затрупва с преспи цялата природа. Декември ли е най-лошият месец? Няма добри и лоши месеци. Едни носят аромата на цветята и песните на птиците през пролетта, други — плодородието на лятото, трети — изобилието на есента, а зимните — снега.

След като природата се е уморила да дава цяла година плодове и живот, идва време да си почине. И тя заспива през зимата, покрита със снежна пелена. Когато стане много студено, водните капчици в облаците замръзват и се превръщат в кристалчета. Това са снежинките. Снегът пада на земята и топли житните стръкчета, дава им влага.

За птиците, зимуващи у нас, не е страшно — като поразровят снега, намират семена. А за горските обитатели лесовъдите поставят специални хранилки. Посещават ги не само птици, а и животни: сърни, елени, зайци. В тях за всекиго има по нещо — семена, сено, моркови, картофи. През декември у нас не е много студено. Сега идват северните ни гости — качулатата копринарка, планинската чинка, хвойновият дрозд. По езерата се чуват странните гласове на пойния лебед, белочелата гъска, дивите патици. Тяхната родина е далечният север — тундрата, тайгата. При нас те се чувствуват добре, защото намират храна и не мръзнат.

Месец декември има тридесет и един ден. След него иде януари.

Издание:

Йоанна Папазова. Горско календарче

Редактор: Елена Коларова

Художник: Ани Бобева

Художествен редактор: Светлана Йосифова

Технически редактор: Петър Стефанов

Коректор: Албена Николаева

ДИ „Отечество“, София, 1979

ДП „Балкан“, София, 1979

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.